

Ismertető Lendvai Béla Cultura-cikke alapján:

„A csimpánznál nagyobb gazember nincs! – hangoztatja Hubert G. Wells, Oscar-díjas filmek állatszeldítője, nem kevés, majmokkal kapcsolatos tapasztalata alapján. Az oroszlánok szerelmese Hollywoodban és Zalában felváltva tölti nyugdíjas éveit. – Interjú

A *Távol Afrikától* című filmhez oroszlánokat és kutyákat idomított, a cserfes kismalacról szóló *Babe* második részében a csimpánz családot tanította be, **Francis Ford Coppola** *Drakulájában* állatgondozóként is szerepelt.

Robert Redford, Meryl Streep, Sharon Stone, Michael Douglas, Val Kilmer, Michelle Pfeiffer vagy **Matthew Broderick** számára segített filmjeikben a vadállatokkal való közös szerepléskor, de állatidomítással foglalkozó cége oktatta az *Indiana Jones*-filmek majmát, vagy a *Men in Black* „beszélő” kutyáját is. **Hubert G. Wells** (Willhubert Géza) kétszeres Oscar-díjas, nyugdíjas hollywoodi állatszínész idomár, idejének egy jó részét a Zala megyei Gelsén tölti, ahol az MTI-Press kedvéért felidézte filmes emlékeit.

Az idomár és a tudósító számára nem ez az első találkozó, jó tíz évvel ezelőtt ugyanis Mr. Wells – vagy ahogy közel 80 évvel ezelőtt Somogyban anyakönyvezték: Will Hubert Géza egyszer már mesélt pályájáról és életéről a Magyar Rádió mikrofonja előtt, de Vujity Tvrtko *Újabb pokoli történetek* című kötetében is mesélt már. A gelsei ház, ahol évente több hónapot tölt, ma is fotókkal és emlékekkel teli, s szeptember első napjaiban is innen indult vissza kaliforniai otthonába.

A beszélgetéskor jelen van Starbuck, aki csak az amerikai angolt érti. A virgonc Jack Russel terrier hétéves, és mint gazdája meséli, mindig vele tart a repülőgépen is. S bár hasonló fajtájú elődei számos moziban és reklámfilmekben szerepeltek, Starbuck nem számít filmes veteránnak, mert életében csak egyetlen napot „dolgozott”, vagyis egyetlen apróbb filmes fellépése volt. A kistermetű kutya a labdáját hurcolja játékra szóló felhívásként, de mert jól nevelt, nem is tolakodó, így „megengedi”, hogy a falon a sok-sok filmes fotót böngéssze a látogató.

Kutya-(nagy)macska barátság

A legtöbb fénykép főszereplője Sudan, az oroszlán, akiről gazdája azt állítja: majdhogynem kezes bárány volt, minden olyan produkcióban, ahol emberrel közvetlenül kellett érintkezni, őt bátran lehetett alkalmazni. Nem egy birkózós jelenetben maga az idomár szerepelt valamelyik sztár dublőreként az oroszlánnal, és bár a fotók kemény küzdelmet mutatnak, a valóságban az állatok királya csupán játékként értékelte a hempergést.

A fotókon ott a Serengeti Nemzeti Park, ahol az Oscar-díjas *Távol Afrikától* című filmet forgatták, vagy ahol a világ tíz legrosszabb filmje között számon tartott *Sheena, a dzsungel királynője* készült. Az oroszlánok mellett elefántok, tigrisek, majmok, leopárdok, kutyák és vadmadarak is pózolnak, „akik” mindannyian fontos szereplői voltak egy-egy mozinak. Persze Will Hubert, alias Hubert G. Wells sem rögtön oroszlánidomítással kezdte.

– Még az 1950-es évek elején a budapesti filmgyárban, **Homoki Nagy István** filmjeiben kaptam az első komoly munkát – eleveníti fel. – Három évig dolgoztunk a *Cimborák* című filmen, amelyben egy pár Afrikában vadon befogott gepárd is szerepelt, őket kellett idomítani. A gepárd az egyik legmegbízhatóbb a nagymacskák között, de akkor még nem nagyon értettünk hozzá, könyvekből próbáltuk elsajátítani az idomításukat. De rájöttünk, hogy ami eszik, azzal dolgozni is lehet, vagyis a gyomrukon keresztül tudtunk szót érteni velük.

A magyarországi munka csak 1956-ig tartott, a forradalmi hevület őt is Amerikába repítette, ahová úgy érkezett meg, hogy egyetlen szót sem tudott angolul. Ekkor vette fel az író H. G. Wellsre hasonlító nevét. Egy floridai madárparkban kapott munkát, ahol söprögetőként alkalmazták.

– Kezdetben a papagájok jobban tudtak nálam angolul, de aztán megtanultam annyira, hogy átvettem a madarak idomítását. Az egyik produkció az volt, hogy miniatúr római versenykocsin húzták egymást.

A következő állomás New York, egy magán állatkert, ahol megengedték, hogy saját állata is legyen, ezért Ausztrián keresztül áthozatta nőstény magyar vizsláját. Vele és kölykeivel olyan produkciót hozott létre, amelyre a Disney stúdió egyik rendezője figyelt fel. Az anyakutyát összeszoktatta egy kölyök leopárddal, és ők ketten később közösen adtak elő egy humoros jelenetet. Mindez azért volt nagy szám, mert a leopárd kedvenc csemegéje a majom- és a kutyahús...

Hollywood hívó szava

A Disney a Rex Harrison főszereplésével készülő *Dr. Doolittle* című filmjében alkalmazta az idomárt, aki olyan szakmabeli nagyágyúkkal dolgozott együtt, akik például a **Johnny Weissmüller**rel forgatott régi Tarzan-filmeken edződtek. Velük lehetett tökélyre fejleszteni a támadásnak tűnő oroszlános, tigrises birkózást.

Az idomár feladatai az 1970-es évektől sokasodtak meg igazán, tévésorozatok mellett nagy játékfilmek sorjáznak a filmográfiájában. 1984-ben következett a *Sheena*, **Tanya Roberts**-szel, de már a forgatás során kiderült, hogy nem lesz átütő siker. Munka szempontjából viszont azóta is a legjobb feladatnak számít, mert szabad kezet kapva oroszlánok, elefántok, majmok, orrszarvúk és még számtalan más állat szerepelhetett a produkcióban. A nagy kedvenc azonban az 1985-ös *Távol Afrikától*, ahol vezető tréner lehetett.

– Amerikából vittünk át Afrikába hat oroszlánt és **Meryl Streep** kutyáit, de páviánokkal is foglalkoztam. Az egyik nehéz jelenet az volt, amikor az oroszlánnak támadó sebességgel kell üldöznie valakit, egy másikban pedig úgy kellett tennünk, mintha lelőtték volna a nagymacskát. **Sydney Pollack** rendezővel volt is kisebb nézeteltérésem, mert ezeket a jeleneteket nehéz volt elsősre megvalósítani, ő pedig dühöngött, amiért több tízezer dollárba kerül minden egyes újraforgatás. Meg kellett értetnem, hogy ember és állat épségével, sőt az életével is játszom egyszerre!

Végül sikerült egy "félbolond kenyai cowboyt" találni, aki a lovával addig hergelte az oroszlánt, amíg az kellő gyorsasággal nem futott. Az oroszlán lelövését pedig úgy tudták eljátszani, hogy egy kiásott, de befedett gödörben az állat megbotlott és elterült a kamera előtt.

A **Michael Douglas** és **Val Kilmer** főszereplésével készült *Ragadozók*ban egy igaz történetet elevenítettek fel, a 19. század végén Kenyában lelőtt emberevő oroszlánokét. Sudan azonban nem úgy viselkedett, mint egy emberevő, ezért két franciaországi cirkuszi oroszlánt is hozattak Afrikába, mert azok kellően vadak voltak még a saját idomárjukkal szemben is.

A gazember majmok

– A csimpánznál nagyobb gazember nincs! – hangoztatja az állatszeliidítő, nem kevés, majmokkal kapcsolatos tapasztalata alapján. – Ha én itt hagyom magát egy jól idomított oroszlánnal, nem történik semmi. De ha egy csimpánzzal zárom össze, az rögtön megharapja magát. Nekik ugyanis a harapás a büntetés, a megalázás kifejezése, ezzel jutnak előrébb a hierarchiában, be kell bizonyítaniuk, hogy ki az erősebb.

A majomszokás ellenére nem voltak gondjai akkor sem, amikor az 1987-es *X program* című filmben **Matthew Broderick** több csimpánzzal is együtt szerepelt, pedig a legidősebb 14 éves volt. A *Babe* második részében szintén csimpánzokkal dolgozott, ott egy egész majomcsaládot idomított, ráadásul nekik számtalan más háziállattal közösen kellett játszaniuk.

A legutóbbi két film, amiben H. G. Wells állatokat idomított, francia produkció volt, és egy régi barátság hozta a felkéréseket. **Richard Dreyfuss** főszereplésével 2001-ben készült az a film – angolul *The Old Man Who Read Love Stories* címmel szerepel az imdb.com filmportál oldalán -, amely nem került a magyar mozikba, és ebben jaguárt idomított. Három évvel később **Jean-Jacques Annaud** *Két testvér* című, tigrisekről szóló mozijában dolgozott legutoljára. A film főidomárja hívta fel

régi barátként, hogy volna-e kedve eljönni Kambodzsába, ahol 36 tigrissel kellett dolgozniuk. Volt kedve.

Arra a kérdésre, hogy melyik a legnehezebben kezelhető állat, csak annyit mond: amelyikért nem akarnak fizetni... Komolyabbra fordítva a szót viszont a házimacsát említi, amelyet öntörvényűsége miatt nem lehetetlen, de nagyon nehéz munkára bírni. És ahogy az az emberek között is jellemző, úgy az állatokra is igaz, hogy mindegyik önálló személyiséggel rendelkezik. Még a pókok között sincs két egyforma.

Távol az afrikai oroszlántól

Hubert G. Wells azt vallja, hogy szeretettel és fegyelemmel, no meg jutalmazással lehet az állatokkal bánni. De az idomár legnehezebb feladata, hogy megnyerje a színész bizalmát. A sztárok között nem volt olyan, aki ne tartott volna az állatoktól, de ezt valahogy át kell hidalni. Ami azért különösen nehéz, mert sok színész még a másik emberről sem vesz tudomást, nemhogy egy állatról...

A szelídítőnek ma már nincsenek vadállatai, de csak egyedül az oroszlán hiányzik neki. Az általa alapított Animal Actor's of Hollywood nevű céget már eladta egykori asszisztensének, akivel 15 éven át dolgozott együtt. A cég most is kaliforniai házának szomszédságában működik, és többek között *Indiana Jones*-filmekben, a *Men in Black* produkcióiban működött közre, de felsorolhatatlanul hosszú a tévésorozatok és show-műsorok listája a *Knight Ridertől* az *NCIS-en* át **Jay Leno** műsoráig. De az egykori idomár nem szakadt el a mozitól.

– Majdnem minden filmet megnézek ma is. Amikor Magyarországon vagyok, a nagykanizsai moziba járok, legutóbb **Woody Allen** *Rómának szeretettel* című filmjét láttam. Kaliforniában is mindig megnézem a friss mozikat. A legnagyobb kedvencem azonban a *Casablanca* marad!

Mindezen túl nemrég fejezte be memoárját, amely talán a jövő évben megjelenhet a magyar könyvpiacra, de négy filmforgatókönyv is hever az íróasztalán. Ezekben csak mellékszereplők az állatok, a szerelmi sztorikban vagy éppen egy vámpírtörténetben az emberi oldal a lényegesebb. Akárcsak a **Fekete István** *Emberek között* című regényéből készült forgatókönyv esetében. Bár ez utóbbi nagy csalódás számára, abból a szempontból, hogy Magyarországon még nem talált olyan producere, aki vállalta volna a filmre vitelét, pedig a filmjogokat már rég megvásárolta. Hollywoodban sem könnyű a könyvekre vevőt találni, mert évente 18 ezer készül, de csak hetvenet filmesítenek meg.

Az idomár lassan betölti a 80. életévét. Az év nagyobb részét Kaliforniában tölti, nyaranként azonban mindig hazatér gyermekora helyszínére, Gelsére. Búcsúzásakor azt mondja: két dolgot soha nem tud elfejteni Magyarországgal kapcsolatban: hogy milyen kitűnő a magyar konyha, és hogy a magyar utakon kívül csak Kelet-Afrikában veszélyesebb autót vezetni.”